

Brüssel, 18. juuli 2025
(OR. en)

11777/25

DEVGEN 131
COHAFA 71
ACP 77
RELEX 1036
SUSTDEV 58
COHOM 129
SAN 474
FAO 34

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	18. juuli 2025
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	10216/25 + ADD 1
Teema:	Partnerriikide vastupanuvõime tugevdamine ELi välistegevuse kaudu – nõukogu järeldused (18. juuli 2025)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 18. juulil 2025 toimunud nõukogu 4114. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused, mis käsitlevad partnerriikide vastupanuvõime tugevdamist ELi välistegevuse kaudu.

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad partnerriikide vastupanuvõime tugevdamist ELi välistegevuse kaudu

SISSEJUHATUS

1. Nõukogu, tundes muret, tõdeb kasvavaid ülemaailmseid väljakutseid ja nende negatiivset mõju rahvusvahelisele abikeskkonnale ja rahvusvahelistele arengusüsteemidele. Selles kontekstis on EL kui maailma suurim ametliku arenguabi andja jätkuvalt usaldusväärne partner, kes on pühendunud vastupanuvõime tugevdamisele kogu maailmas.
2. Nõukogu tunnistab, et muutuv geopoliitiline maastik, kus konfliktid ja ebakindlus süvendavad äärmist ülemaailmset vaesust, ning praegused rahastamisraskused tingivad vajaduse kasutada olemasolevaid ressursse strateegilisemalt ja keskenduda veelgi enam ümberkujundavale lähenemisviisile, mille eesmärk on siduda ühte ennetus-, stabiliseerimis-, rahu-, proaktiivsed ja vastupanuvõime suurendamise meetmed. See nõuab partnerriikide omalust ja pidevat osalemist, tuginedes tundlike kohalike ja kultuuriliste küsimuste mõistmisele.
3. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi vastupanuvõime strateegilise käsitluse kohta ELi välistegevuses¹ ning oma kohustust jätkata ELi välistegevuse ühe prioriteedina partnerriikide toetamist vastupanuvõime suurendamisel vastastikku kasulike sekkumiste kaudu. Nõukogu tunnistab, et ELi ja selle liikmesriikide rahu, jõukus ja julgeolek on üha enam seotud meie partnerite rahu, jõukuse ja julgeolekuga. Valmisoleku integreerimine liidu välistegevusse kooskõlas 26. märtsil 2025 esitatud ELi kriisivalmiduse strateegiaga ning meie partnerite vastupanuvõime tugevdamine aitavad tugevdada ka ELi enda vastupanuvõimet. Partneritega vastastikuse vastupanuvõime arendamine aitab ühtlasi võidelda küber- ja hübriidohtude, näiteks desinformatsiooni ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu.

¹ ST 14191/17. Vastupanuvõime strateegiline käsitlus ELi välistegevuses – nõukogu järeldused (13. november 2017).

4. Nõukogu kinnitab taas oma pühendumust kõigi ELi väärtuste, sealhulgas rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse kaitsmisele. Lisaks kinnitab nõukogu ELi ja selle liikmesriikide pühendumust kestliku arengu tegevuskava 2030 tõhusale rakendamisele ning tõhusa ja kaasava mitmepoolsuse jätkuvalle toetamisele.

ÜLEVAADE OLUKORRAST

5. Nõukogu rõhutab vastupanuvõime suurendamise võimalikku ümberkujundavat jõudu arengu ja stabiilsuse edendamisel. Nõukogu tõstab esile vajadust prioriseerida partnerriikidega tehtavat koostööd, mis põhineks vastutusel ja omalusel ning ühistel väärtustel ja pühendumisel kestliku arengu pika perspektiivi eesmärkidele. Nende eesmärkide saavutamiseks on eriti oluline teha investeeringuid ja võtta sekkumismeetmeid järgmistes võtmetähtsusega valdkondades.
- a. Vastupanuvõimet tuleb tugevdada kõigil tasanditel: üksikisiku, kogukonna, riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil. Vastupanuvõime toetamine soodustab konvergentsi nende puhul, kes on kõige rohkem maha jäänud.
 - b. Nõukogu toonitab, et kaasavad, läbipaistvad, sõltumatud ja vastutustundlikud avaliku sektori asutused on kõigil tasanditel pikaajalise vastupanuvõime suurendamiseks kriitilise tähtsusega.
 - c. Kodanikuühiskond ja kogukonnarühmad on olulised arengu- ja humanitaarpartnerid. Naistel ja noortel on vastupanuvõime tugevdamisel kriitilise tähtsusega roll muutuste juhtijate ja elluviijatena. Selliste osalejate suutlikkuse suurendamisse investeerimine edendab eesliini reageerimist humanitaarkriisidele.
 - d. Lisaks rõhutab nõukogu, et meediavabadus ja meedia mitmekesisus ning desinformatsioonivastane võitlus ja meediapädevuse tugevdamine on tähtis edendamaks teadlikku ja vastupidavat kodanikuühiskonna tegutsemisruumi, mis võimaldab kodanikel aktiivselt demokraatlikes protsessides osaleda ja institutsioonidelt vastutamist nõuda.

- e. Nõukogu kordab oma täielikku pühendumust eesmärgile toetada ja rakendada rahvusvahelist raamistikku, mis käsitleb soolist võrdõiguslikkust ning kõigi inimõiguste täielikku kasutatavust kõigi naiste ja tütarlaste poolt ning nende võimestamist nii eraldi võetuna kui ka kestliku arengu eesmärgina ja tõukejõuna, võttes teadmiseks komisjoni ja Euroopa Liidu kõrge esindaja poolt vastu võetud ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava (GAP III), mida tervitati eesistujariigi järeldustes.
- f. Nõukogu toonitab teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni määravat rolli vastupanuvõime ja kestlikkuse suurendamise peamiste võimalditena.
- g. Nõukogu tuletab meelde, et turvaline, usaldusväärne, vastupidav, kaasav, ligipääsetav, käideldav ja taskukohane digitaristu ja sellised ühenduvuslahendused ning internetivabadus ja kübersuutlikkuse suurendamine on majandusliku ja sotsiaalse progressi ning arenguvõimaluste küsimuses otsustavad tegurid.
- h. Nõukogu tunnistab katastroofiohu vähendamise, proaktiivsete meetmete ja katastroofideks valmisoleku tähtsust elude päästmisel ja kaitsmisel ning heaolu ja väärikuse säilitamisel, humanitaarvajaduste vähendamisel, kliimamuutustega kohanemisel ning arengust saadava kasu ja elatusvahendite kaitsmisel.
- i. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi veeküsimuste kohta ELi välistegevuses,² kutsub üles tegema uusi jõupingutusi kestliku arengu 6. eesmärgi saavutamiseks ning toonitab, et on oluline toetada loodusvarade terviklikku majandamist ja tugevdada ELi üleilmseid meetmeid veekerksuse tugevdamiseks kooskõlas Euroopa veekerksuse strateegiaga³.

² ST 14108/21. Veeküsimused ELi välistegevuses – nõukogu järeldused (19. november 2021).

³ ST 9932/25. Euroopa veekerksuse strateegia. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele (4. juuni 2025).

- j. Nõukogu rõhutab, et on oluline tagada šokkidele reageeriv sotsiaalkaitse kõigi jaoks, kuna sellel on kriitilise tähtsusega roll mõjutatud elanikkonna vastupanuvõime suurendamisel. Võimaluse korral tuleks humanitaarabi andmisel, austades seejuures humanitaarpõhimõtteid, kaaluda sidemete loomist riiklike sotsiaalkaitsesüsteemidega, et tugevdada kohalikku suutlikkust ja isevastutust, edendada koordineerimist ja luua eeldused mõjutatud elanikkonna jaoks püsivate lahenduste leidmiseks.
- k. Nõukogu rõhutab, et haridus ja elukestev õpe on vastupanuvõimealaste jõupingutuste tuum. Nõukogu tuletab meelde, kui oluline on tagada haridus kõigile, laste arengu kõigis etappides ja kõigis kriisiolukordades ning kui olulised on tehnilise ja kutsehariduse ja -õppe programmid selleks, et edendada kestlikku arengut ning kaotada äärmine vaesus ja nälg.
- l. Nõukogu toonitab, et kaasavad, läbipaistvad ja vastutustundlikud institutsioonid on kõigil tasanditel pikaajalise vastupanuvõime suurendamiseks kriitilise tähtsusega. Partnerriigid vastutavad endapoolse vajalike reformide kavandamise ja elluviimise eest ning EL peaks prioriseerima pikaajalise suutlikkuse suurendamist, tunnistades, et riikide eksperditeadmiste tugevdamine on asendamatu võimaldamaks riikidel ise oma reforme kavandada ja ellu viia, sealhulgas finantssektoris.
- m. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi üleilmsele toiduga kindlustatusele ja toitumisele antava Euroopa tiimi toetuse suurendamise kohta,⁴ mis on kooskõlas 2025. aasta märtsi lõpus Pariisis toimunud tippkohtumisega toitumise ja majanduskasvu seoste teemal. Kooskõlas ELi toidu- ja põllumajandusala visiooniga kutsub nõukogu lisaks üles toetama partnerriike nende toidualase sõltumatuse, vastupanuvõime ja kestlikkuse saavutamisel, tagades kõigi jaoks juurdepääsu ohutule, taskukohasele, kvaliteetsele ja täisväärtuslikule toidule.

⁴ ST 16901/24. Üleilmsele toiduga kindlustatusele ja toitumisele antava Euroopa tiimi toetuse suurendamine – nõukogu järeldused (16. detsember 2024).

- n. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi, mis käsitlevad ELi ülemaailmset tervishoiustrateegiat „Parem tervis kõigile muutuv maailmas“;⁵ ja oma järeldusi Euroopa Kontrollikoja eriaruande nr 18/2024 kohta⁶ ning on jätkuvalt pühendunud vastupidavate tervishoiusüsteemide toetamisele.
- o. EL kohustub jätkuvalt edendama, kaitsma ja järgima kõiki inimõigusi ning rakendama täies ulatuses ja mõjusalt Pekingi tegevusprogrammi ning elanikkonna ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi, samuti nende läbivaatamise konverentside tulemusi; samuti hoiab selles vallas endiselt tähelepanu all seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi. Seda silmas pidades kinnitab EL taas, et kohustub edendama, kaitsma ja järgima iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivallata. Lisaks rõhutab EL vajadust tagada üleüldine juurdepääs kvaliteetsele ja taskukohasele igakülgsele seksuaal- ja reproduktiivterviselasele teabele ja haridusele, sealhulgas põhjalikule seksuaalkasvatusele, ning tervishoiuteenustele.
- p. Tuletades meelde oma järeldusi Euroopa Kontrollikoja eriaruande nr 17/2024 kohta, tunnustab nõukogu käimasolevaid jõupingutusi ebaseadusliku rände vastu võitlemiseks, sealhulgas ulatuslike ja strateegiliste partnerluste kaudu dialoogis päritolu-, transiidi- ja sihtriikidega. Kuigi arengukoostöö juba aitab kaasa ebaseadusliku rände algpõhjustega tegelemisele, peaks ELi välistegevuses käsitlema neid uuenduslike lähenemisviiside kaudu, prioriteedina, sihikindlal, sidusal ja terviklikul viisil, edendades majanduslikke väljavaateid päritolupiirkondade kohalike kogukondade jaoks kestlike elatusvahendite tagamiseks, ja toetama vastuvõtvaid riike.

⁵ ST 5908/24. ELi üleilmne tervishoiustrateegia „Parem tervis kõigile muutuv maailmas“ – nõukogu järeldused (29. jaanuar 2024).

⁶ ST 9395/25. Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 18/2024: „ELi rahaline toetus partnerriikide tervishoiusüsteemidele – Järgitakse üldiseid strateegilisi eesmärgi, kuid sekkumistes on probleeme koordineerimise ja kestlikkusega“ – nõukogu järeldused (26. mai 2025).

6. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamise kohta,⁷ samuti oma järeldusi katastroofiohu vähendamise kohta ELi välistegevuses,⁸ ning rõhutab, et rahvusvahelised osalejad peavad aitama kaasa vastupanuvõime suurendamisele kogu humanitaar-, arengu- ja rahuküsimuste kokkupuutepunkti ulatuses.

TULEVIK JA EDASISED SAMMUD

7. Nõukogu kutsub komisjoni üles jätkama vastupanuvõimele orienteeritud lähenemisviisi integreerimist praegusesse programmitöösse kogu oma humanitaar-, stabiliseerimis-, arengu- ja rahutagamistegevuses. Vastupanuvõime suurendamine nõuab püsivaid ja integreeritud lähenemisviise, mis põhinevad kohalike olude üksikasjalikul analüüsil ning milles käsitletakse nii üldist haavatavust kui ka suutlikkust tulla toime üha sagedasemate ja tõsisemate šokkidega.
8. Ametlikul arenguabil, sealhulgas rahvusvaheliste finantsasutuste kaudu antaval arenguabil, on arengukoostöös jätkuvalt oluline roll. Nõukogu rõhutab vajadust võtta kasutusele paindlikud, strateegilised ja muutusi esile kutsuvad ressursid paljudest kättesaadavatest rahastamisallikatest, mis pärinevad kõikidelt arenguvaldkonna osalejatelt ja erasektorilt. Nõukogu tunnistab uuenduslike rahastamismehhanismide, näiteks erasektori vahendite kaasamise potentsiaali ning innustab komisjoni neid vahendeid täiendavalt analüüsima. Samuti rõhutab nõukogu, et äärmiselt tähtis on toetada partnerriike riigisiseste tulude kasutuselevõtmise parandamisel ja institutsioonilise suutlikkuse tugevdamisel avaliku sektori usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks. Nõukogu tunnistab vajadust kasutada olemasolevaid ja uuenduslikke rahastamisallikaid, et toetada kõige haavatavamaid riike, suurendamaks nende vastupanuvõimet konkreetsete šokkide, eelkõige kliimašokkide suhtes.

⁷ ST 9383/17. Humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimise juurutamine – nõukogu järeldused (19. mai 2017).

⁸ ST 14463/22. Katastroofiohu vähendamine ELi välistegevuses – nõukogu järeldused (28. november 2022).

9. Nõukogu tunnistab, et strateegia „Global Gateway“ on üks peamisi ELi välistegevuse strateegiaid ja et sellega toetatakse kestliku arengu saavutamist partnerriikides, investeerides kestlikku, vastupanuvõimelisse ja kvaliteetsesse taristusse vastastikku kasulikes ja võrdsetes partnerlustes. Nõukogu kutsub üles jätkama strateegia „Global Gateway“ rakendamist Euroopa tiimi vaimus kooskõlas ELi ja partnerriikide ühiste huvidega ning tuginedes strateegia investeerimisprioriteetidele: digivaldkond, kliima ja energia, transport, tervis, haridus ning teadusuuringud. Keskendudes peamistele väärtusahelatele ja strateegilistele koridoridele, märgib nõukogu, et oluline on suurendada strateegia „Global Gateway“ investeeringuid Euroopa tiimi lähenemisviisi raames, aidates tugevdada vastupanuvõimet kliimamuutuste suhtes, toiduga kindlustatust ja toitumist. Kuigi ka strateegiat „Global Gateway“ rakendatakse mitmes kontekstis, kus valitseb suur või äärmuslik ebakindlus, millele on iseloomulikud kontekstipõhised probleemid, mida käsitletakse 360 kraadi lähenemisviisi kaudu, tuleb jätkuvalt pöörata tähelepanu sellele, et seda tehtaks konfliktitundlikul viisil ning toetades paremini kohandatud ja paindlikumaid lähenemisviise, millega käsitletakse konkreetselt ebakindlust. Nõukogu märgib, et strateegia „Global Gateway“ partnerlustes osalemise tingimused ei pruugi olla kõigis partnerriikides täidetud, ning rõhutab vajadust diferentseeritud ELi lähenemisviisi järele olukorras, kus investeerimispõhised mudelid ei pruugi olla sobivad või tõhusad.
10. Nõukogu tunnistab samuti, et ebakindlas ja konflikti- või konfliktijärgses olukorras tuleks erilist tähelepanu pöörata demokraatiale ülemineku protsesside, majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime ning institutsioonide ja kogukondade tugevdamise toetamisele, keskendudes kestlikkusele, kaasatusele ja kohalikule isevastutusele. Nõukogu rõhutab vajadust veelgi tõhustada ELi integreeritud lähenemisviisi väliskonfliktidele ja -kriisidele ning jätkata osalemist pragmaatilisel, kuid põhimõttekindlal viisil.
11. Nõukogu kutsub komisjoni üles jätkama vastastikku kasulikul viisil koostööd päritolu- ja transiidiriikidega, luues laiaulatuslikke partnerlusi. Sellega seoses kutsub nõukogu komisjoni üles töötama välja kestlikud lähenemisviisid arengu- ja rändepoliitika suurema sidususe saavutamiseks kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas tegeledes jätkusuutlikult ebaseadusliku rände algpõhjustega.

12. Nõukogu kutsub komisjoni üles integreerima oma programmitöösse humanitaar-, arengu-, stabiliseerimis- ja rahualased lähenemisviisid ning tagama võimaluse korral sidususe ja vastastikuse täiendavuse projektide vahel ning samuti liikmesriikide, rahvusvaheliste finantsasutuste, ÜRO ja kodanikuühiskonna tegevusega. Nõukogu innustab samuti tegema tihedamat koostööd teiste sarnaselt meelestatud rahastajate ja rakenduspartneritega. Nõukogu kordab, et EL ja selle liikmesriigid jätkavad oma sekkumiste kujundamist ja koordineerimist poliitikavaldkondade arengusidususe alusel.
13. Nõukogu rõhutab, kui oluline on jätkata tööd ebakindluse suhtes võetava tervikliku lähenemisviisiga, mis hõlmab kogu komisjoni. Seoses ebakindlate riikidega, eelkõige poliitiliselt piiratud ja keerulises olukorras, kutsub nõukogu üles kasutama diferentseeritud lähenemisviisi. Nõukogu innustab liikmesriike jätkuvalt toetama tihedat koostööd ELi, rahvusvaheliste finantsasutuste ja mitmepoolsete arengupankade ning ÜRO vahel ebakindlates oludes.
14. Nõukogu kutsub komisjoni üles jätkama varajase hoiatamise ning konfliktide ennetamise, jälgimise ja riskianalüüsi parandamist, et anda teavet programmitööks ja programmivälisteks meetmeteks. Nõukogu innustab komisjoni, kõrget esindajat ja liikmesriike jätkama ja parandama oma analüüsides, läbivaatamiste ja saadud kogemuste ning tegevuskavade jagamist Euroopa tiimi lähenemisviisi raames, et tagada ELi ja selle liikmesriikide kollektiivne õppimine ning kiire ja sidus reageerimine.
15. Nõukogu innustab täiendavalt analüüsima laiaulatuslikku ja väärtuspõhist Euroopa pakkumist seoses inimkeskse e-valitsusega, mis toetab ELi ja partnerriikide vastastikust vastupanuvõimet ja digitaalset suveräänsust.
16. Nõukogu innustab komisjoni, kõrget esindajat ja liikmesriike jätkuvalt rõhutama oma teavitustegevuses ja teadlikkuse suurendamise jõupingutustes ELi toetust vastupanuvõimele, toonitamaks, et EL on stabiilne, usaldusväärne ja kindel partner, kes pakub vankumatut toetust. Nõukogu innustab strateegilist kommunikatsiooni kohalikes keeltes ja kohalikule elanikkonnale kättesaadavate kanalite kaudu.
17. Nõukogu innustab komisjoni pöörama ELi välistegevuse tuleviku üle peetavates aruteludes jätkuvalt suurt tähelepanu vastupanuvõime suurendamisele, stabiilsuse tugevdamisele, rahu edendamisele, kaitsega seotud riskide käsitlemisele ja ebakindluse ületamisele partnerriikides, ilma et see mõjutaks läbirääkimisi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle.